

Verblijfstoerisme in Nederland in 2023

Verwachting verblijfstoerisme

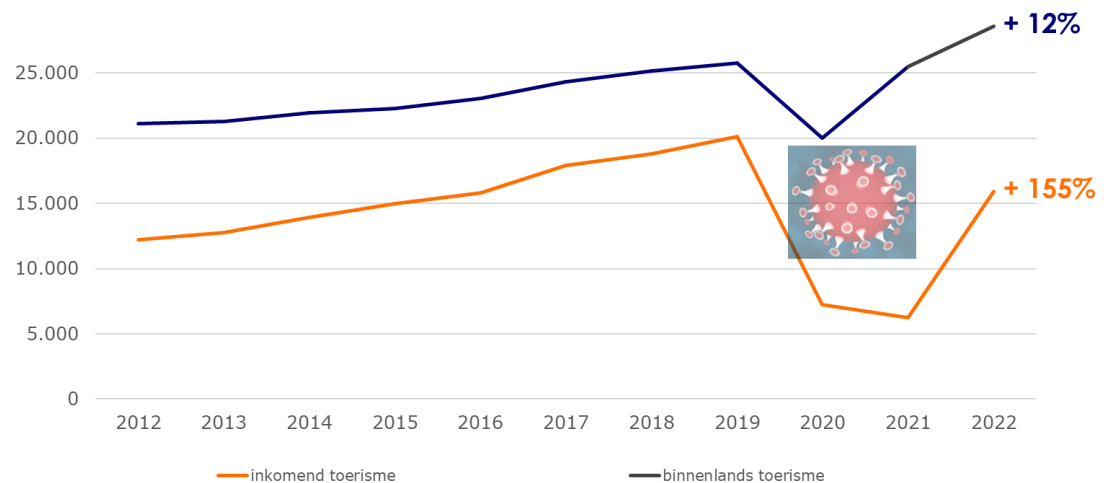
Team Intell & Insights
NBTC

In 2022 is het herstel van het inkomend toerisme ingezet, ondanks een nieuwe crisis

Het inkomend toerisme is in 2022 gegroeid met +155% en het binnenlands toerisme met +12%

Het (internationaal) toerisme is de afgelopen jaren hard geraakt als gevolg van de wereldwijde pandemie veroorzaakt door het coronavirus. Zo ook Nederland. In het vroege voorjaar van 2020 kwam het toerisme abrupt tot (vrijwel) stilstand. Gelukkig zijn niet alle toeristische bedden vanaf toen leeg gebleven, maar de impact van de coronapandemie op het verblijfstoerisme in Nederland was in 2020 en 2021 groot. Ook 2022 begon met een lockdown, maar vanaf half februari zijn steeds meer coronamaatregelen losgelaten en eind maart werden de inreisbeperkingen opgeheven en hoefde het Europese digitale coronacertificaat (EUDCC) steeds minder vaak gebruikt te worden. Daarmee werd het herstel van het (inkomend) toerisme ingezet. Later in 2022 kwam er met de energiecrisis, als gevolg van de inval van Rusland in de Oekraïne op 24 februari 2022, een nieuwe crisis voor in de plaats. Dit heeft er samen met o.a. de hoge inflatie en de problemen op de arbeidsmarkt voor gezorgd dat het herstel geremd is.

Het inkomend toerisme is in 2022 hersteld tot 79% van het niveau van 2019 (pré-corona) en ten opzichte van 2021 was er sprake van een groei van 155%. In 2022 ontving ons land bijna 16,0 miljoen buitenlandse verblijfsgasten. Het binnenlands verblijfstoerisme is in 2022 met 111% zelfs ruim boven het niveau van 2019 uitgekomen (+ 12% t.o.v. 2021). In 2022 waren er zo'n 28,6 miljoen aankomsten van Nederlanders in onze logiesaccommodaties.

Bron: Statistiek Logiesaccommodaties, CBS. 2022: Doorrekening NBTC

Toen richting het einde van het eerste kwartaal van 2022 diverse landen steeds meer coronamaatregelen lieten vallen, zagen we vrij snel daarna ook het reisverkeer toenemen. Ondanks de onrust die ontstaan was toen Rusland Oekraïne binnenviel, wat werd gevolgd door verder stijgende gas- en energieprijzen en mede als gevolg daarvan een forse inflatie. En de chaotische toestanden op vele Europese vliegvelden in de zomer van 2022 veroorzaakt door personeelstekorten. Deze factoren blijken het herstel van het inkomend toerisme in 2022 echter slechts beperkt gedempt te hebben.

Verschillen in herstel naar herkomstmarkt

Wel zijn er verschillen te zien in de mate van herstel naar de diverse herkomstmarkten. Europese herkomstmarkten, met buurlanden Duitsland en België voorop, lopen qua aantallen gasten voorop in het herstel, gevolgd door het toerisme vanuit de Verenigde Staten. Oceanië en Azië, met China in bijzonder, hebben nog een langere weg te gaan totdat er sprake is van herstel. Belangrijke redenen hiervoor zijn de grote reisafstanden en reisbeperkingen, zoals quarantaineverplichtingen, die hier heel 2022 van kracht waren.

DOORREKENING VERBLIJFSTOERISME 2022					
	Gasten (x 1.000)				
ALLE ACCOMMODATIES	2019	2020	2021	2022*	+/-
Binnenlands	25.787	20.035	25.472	28.600	12%
Inkomend					
<i>Europa</i>	16.051	6.547	5.577	13.510	142%
- Duitsland	6.175	3.283	2.471	5.940	140%
- België	2.507	1.102	1.100	2.160	97%
- Groot-Brittannië	2.402	595	209	1.335	538%
- Frankrijk	963	386	413	815	98%
- Overig Europa	4.004	1.181	1.384	3.265	136%
<i>Amerika</i>	2.181	384	350	1.500	328%
- USA	1.564	266	246	1.070	335%
<i>Azië</i>	1.473	253	240	685	186%
- China (incl. Hong Kong)	369	54	33	80	150%
<i>overige continenten</i>	424	81	80	250	214%
Subtotaal inkomend	20.129	7.265	6.248	15.950	155%
Totaal	45.916	27.301	31.720	44.550	40%

* Doorrekening voor heel 2022 voor binnenlands & inkomend toerisme, gebaseerd op CBS-cijfers van de eerste drie kwartalen van 2022 (afgerond op vijfduizendtallen)

+/- Ontwikkeling (groei of krimp) in procenten in 2022 t.o.v. 2021

Bron: Statistiek Logiesaccommodaties, CBS. 2022: Doorrekening NBTC

Van de Europese herkomstmarkten is Duitsland de markt die het herstel aanvoert. Het aantal Duitse gasten in Nederlandse logiesaccommodaties lag in 2022 alweer bijna op het niveau van 2019 (96%). Andere markten die een bovengemiddeld herstel lieten zien zijn de Scandinavische landen (93%), België (86%) en Frankrijk (85%). Het toerisme vanuit het Verenigd Koninkrijk lag in 2022 op 56 procent van het niveau van 2019. Dat het groeipercentage t.o.v. 2021 voor deze markt anders zou doen vermoeden heeft te maken met het feit dat het dal in 2021 helaas echt diep was.

Intercontinentaal gezien zijn de Afrikaanse en Amerikaanse continenten de werelddelen die voorop lopen in het herstel. Vanuit deze continenten lag het inkomend toerisme naar Nederland op zo'n 70 procent van het niveau van pré-corona. Het aantal gasten uit Canada en de Verenigde Staten lag ook op dit niveau. De gunstige koers van de dollar t.o.v. de euro heeft het herstel enigszins bespoedigd. Het inkomend toerisme vanuit Azië lag in 2022 op bijna de helft van het niveau in 2019 (47%).

Het binnenlands toerisme is in 2022 met 12 procent gegroeid vergeleken met 2021, terwijl dit type toerisme toen al nagenoeg op het niveau van pré-corona uitkwam.

Het toerisme vanuit Duitsland lag in 2022 nog maar een kleine 5% onder het niveau van 2019

Binnenlands toerisme is in 2022 verder gegroeid, ook t.o.v. het niveau in 2019

Door een langere gemiddelde verblijfsduur zijn de overnachtingen in 2022 harder gegroeid dan het aantal gasten

Diverse factoren zorgen voor een dempend effect op het herstel van het inkomend toerisme in 2023

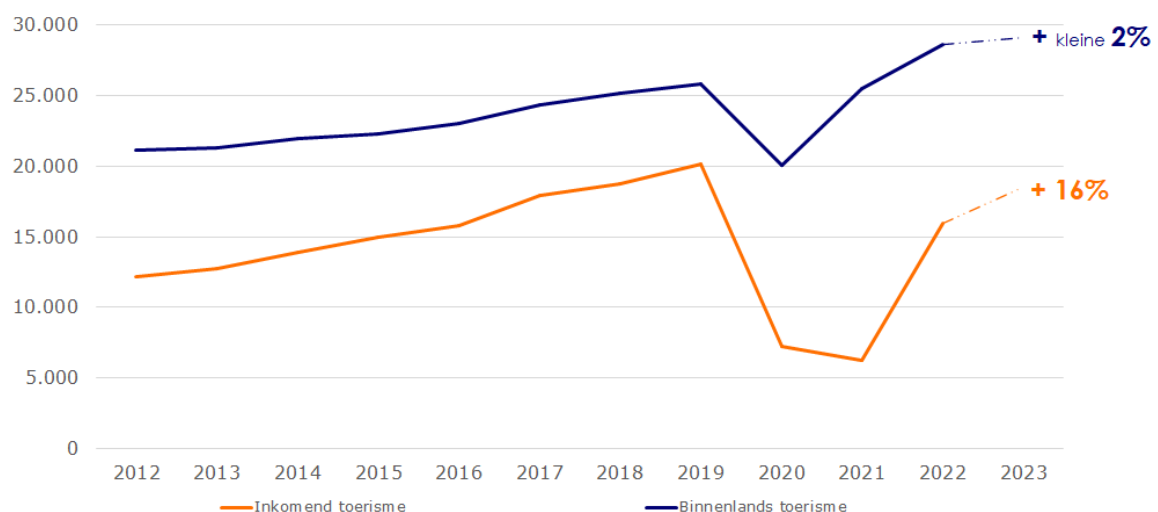
Het inkomend toerisme zal in 2023 naar verwachting groeien met +16%; voor binnenlands toerisme voorspellen we een kleine +2% groei

De tabel op de vorige pagina geeft inzicht in de ontwikkeling van de aantallen gasten die de Nederlandse logiesaccommodaties in 2022 ontvingen. Veel gasten verbleven echter langer in Nederland dan pré-corona het geval was. Als gevolg van deze langere verblijfsduur is het totale aantal overnachtingen vorig jaar nog harder gegroeid dan het aantal gasten. Het goede nieuws is dat dit, naast meer omzet voor ondernemers, over het algemeen bijdraagt aan een positieve impact van toerisme op de Nederlandse samenleving.

Verwachting verblijfstoerisme in Nederland in 2023

Alhoewel het coronavirus wat meer op de achtergrond is geraakt en -zoals de 14^e meting van onze [Internationale Vakantiemonitor](#) laat zien- niet meer bovenaan staat in het lijstje van factoren waar men bij de vakantiekeuze rekening mee houdt, zijn er zekere diverse andere zaken die zijn effect op ons reisgedrag in 2023 lijken te gaan hebben. Zo is de verwachting dat de oplopende (reis)kosten de ontwikkeling van het toerisme meer gaat beïnvloeden. Onder meer de hogere gas- en energieprijzen, de inflatie, stijgende kosten voor levensonderhoud, de krapte op de arbeidsmarkt en de daarmee samenhangende capaciteitsproblemen, het afnemende consumentenvertrouwen en dreigende recessies kunnen een dempend effect hebben op het verdere herstel van het (internationaal) toerisme. Tevens blijft de situatie in Oekraïne onzeker, en is ook het coronavirus niet weg nu er in Europa weer een testplicht ingevoerd wordt voor aankomende reizigers vanuit China.

2023 kent daarmee nu nog veel onzekerheden en lijkt daardoor nog geen jaar te worden waarbij het weer *business as usual* wordt. Het is niet waarschijnlijk dat het herstel van het toerisme zich in een gelijk tempo als in 2022 kan voorzetten. Met de kennis van nu heeft NBTC een verwachting opgesteld voor het verblijfstoerisme in Nederland in 2023. NBTC verwacht dat het inkomend toerisme verder doorgroeit ten opzichte van vorig jaar (+ 16% t.o.v. 2022), maar het pré-corona niveau zal naar verwachting nog niet gehaald worden (92% van het niveau in 2019). Naar verwachting groeit het binnenlands toerisme eveneens verder, maar hier is de groei met een kleine 2 procent ten opzichte van vorig jaar wel meer bescheiden.

Bron: Statistiek Logiesaccommodaties, CBS. 2022: Doorrekening NBTC. 2023: verwachting NBTC

Nederland zal in 2023 naar schatting circa 18,5 miljoen buitenlandse verblijfsgasten ontvangen. De binnenlandse markt komt in 2023 naar verwachting uit op ruim 29,1 miljoen aankomsten van Nederlanders in de diverse logiesaccommodaties in eigen land. Aangezien het binnenlands verblijfstoerisme in 2021 al terug was op het niveau van 2019, groeit dit type verblijfstoerisme hiermee verder (tot 113% van het 2019-niveau).

De verwachting voor het inkomend toerisme in Nederland in 2023 is in Europees perspectief bovengemiddeld

Om onze verwachting in een internationale context te plaatsen is het wellicht waardevol om te weten dat de wereld toerisme organisatie (UNWTO) momenteel verwacht dat het aantal internationale aankomsten wereldwijd in 2022 op ruim 60% van het pre-pandemische niveau is uitgekomen. Europa heeft het volgens hen bovengemiddeld goed gedaan; de internationale toeristische aankomsten in Europa zijn volgens UNWTO in 2022 toegenomen tot circa 80% van het niveau van 2019. Nederland laat dit vergelijkbare niveau zien zoals we hiervoor zagen. Voor 2023 is door de UNWTO momenteel nog geen verwachting gepubliceerd. De European Travel Commission (ETC) gaat voor Europa uit van 9 á 10% groei in 2023 in de internationale aankomsten binnen Europa vergeleken met 2022. Vanuit dit Europees perspectief bekeken is de verwachting voor Nederland voor 2023 dat het verdere herstel van het inkomend toerisme bovengemiddeld is.

Internationaal wordt algemeen erkend dat het herstel van het zakelijk (internationaal) toerisme meer tijd nodig heeft dan (internationale) reizen voor persoonlijke motieven (vakantie / shortbreak / bezoek familie, vrienden, kennissen).

Voor alle herkomstmarkten verwachten we groei in 2023

Verwachting naar herkomstmarkt

De verwachting voor het verblijfstoerisme van Nederland in 2023 ziet er gespecificeerd naar de belangrijkste herkomstmarkten voor toerisme als volgt uit:

VERWACHTING VERBLIJFSTOERISME 2023						
	Gasten (x 1.000)					
ALLE ACCOMMODATIES	2019	2020	2021	2022*	2023**	+/-
Binnenlands	25.787	20.035	25.472	28.600	29.130	2%
Inkomend						
<u>Europa</u>	16.051	6.547	5.577	13.510	15.325	13%
- Duitsland	6.175	3.283	2.471	5.940	6.400	8%
- België	2.507	1.102	1.100	2.160	2.500	16%
- Groot-Brittannië	2.402	595	209	1.335	1.800	35%
- Frankrijk	963	386	413	815	940	15%
- Overig Europa	4.004	1.181	1.384	3.265	3.685	13%
<u>Amerika</u>	2.181	384	350	1.500	1.830	22%
- USA	1.564	266	246	1.070	1.280	20%
<u>Azië</u>	1.473	253	240	685	1.030	50%
- China (incl. Hong Kong)	369	54	33	80	185	125%
<u>overige continenten</u>	424	81	80	250	315	26%
Subtotaal inkomend	20.129	7.265	6.248	15.950	18.500	16%
Totaal	45.916	27.301	31.720	44.550	47.630	7%

* Doorrekening voor heel 2022 voor binnenlands & inkomend toerisme, gebaseerd op CBS-cijfers van de eerste tien maanden van 2022 (afgerond op vijfduizendtallen)

** Verwachting 2023 voor binnenlands & inkomend toerisme (afgerond op vijfduizendtallen)

+/- Verwachte ontwikkeling (groei of krimp) in procenten voor 2023 t.o.v. 2022

Bron: Statistiek Logiesaccommodaties, CBS. 2022: Doorrekening NBTC. 2023: verwachting NBTC

Het herstel van het inkomend toerisme zal in 2023 naar verwachting gedempt worden a.g.v. de economische omstandigheden

In de verwachting voor de verschillende herkomstmarkten gaan we voor alle markten uit van groei ten opzichte van vorig jaar. Zoals de resultaten van de Internationale Vakantiemonitor laten zijn ligt de vakantie intentie nog altijd hoog. Of vakanties echter (nog altijd) tot de essentiële uitgaven behoren kan betwist worden, en vanuit eerdere economische crises hebben we geleerd dat mensen in tijden waarin de koopkracht onder druk staat bezuinigen op niet-essentiële uitgaven.

Uit dit verleden weten we dat consumenten dan terugvallen op strategieën als minder vaak, minder lang, minder ver en/of minder luxe op vakantie gaan. Extra vakanties, zoals een 2^e, 3^e, of zelfs 4^e vakantie, komen als eerste onder druk te staan.

De dreigende recessie zal het zakelijk reizen vermoedelijk ook weer onder druk zetten.

Reizen zelf wordt ook duurder. Ter illustratie, de prijs voor een pakketreis lag in juli 2022 in Nederland 18% hoger dan eenzelfde reis in juli 2021 (bron: Consumenten-prijnsindex (CPI), CBS). Daar bovenop komt dat reizen naar Nederland per vliegtuig nog wat duurder wordt door de tickettaks die de Nederlandse overheid per 2023 heeft verhoogd. De vliegbelasting van uit Nederland vertrekkende vluchten is per 1 januari 2023 omhoog gegaan van ongeveer € 8 naar ruim € 26 per vliegticket.

De verwachte groei per herkomstmarkt en continent varieert. Percentueel verwachten we de grootste groei in 2023 vanuit Aziatische markten, en nog specifiek China, nu daar de quarantaineverplichtingen zijn opgeheven. De verwachte groei is daarmee groot, maar in aantallen aankomsten is in 2023 nog geen sprake van herstel vergeleken met het laatste pré-corona jaar 2019 (het aantal Chinese gasten in Nederland ligt in 2023 naar verwachting op de helft van het niveau van 2019; voor het gehele Aziatische continent wordt 70% van het niveau 2019 verwacht).

Voor Amerika verwachten we verdere groei ten opzichte van 2022, maar ook hier vermindert het tempo van herstel. Wel heeft de huidige gunstige wisselkoers een stimulerend effect. Het niveau van het aantal Amerikaanse verblijfgasten in Nederland groeit in 2023 met circa 20 procent door tot ongeveer 85 procent van het niveau in 2019 (pré-corona).

Van de Europese herkomstmarkten is Duitsland in 2023 naar verwachting het enige land dat qua aantallen verblijfgasten uitkomt boven het niveau van 2019. Het niveau vanuit België zal in 2023 ongeveer op het niveau van 2019 liggen. Voor het Verenigd Koninkrijk wordt de grootste groei verwacht, maar dat kan verklaard worden door het feit dat deze markt in de jaren 2021 en 2022 beduidend achterliep bij andere Europese markten. Daarentegen zijn de economische vooruitzichten voor 2023 in het Verenigd Koninkrijk slechter dan voor de meeste economieën op het Europese vaste land. We verwachten daarom dat het bezoek uit het Verenigd Koninkrijk in 2023 op zo'n driekwart van het niveau van 2019 uitkomt. De meeste andere Europese herkomstmarkten herstellen tot zo'n 90 procent van het pré-corona niveau.

Voor het binnenlands toerisme verwachten we dat de groei die we de afgelopen jaren zagen zich bescheiden voortzet. Het eigen land is herontdekt gedurende de coronacrisis en daar lijken we nog even van te blijven profiteren. Het verblijfstoerisme in eigen land groeit in 2023 naar verwachting met 1 á 2 procent ten opzichte van vorig jaar.

De verwachtingen voor Nederland en onze buurlanden Duitsland en België zijn het meest positief omdat een deel van de reizigers in economische moeilijke tijden ervoor kiest om dichterbij huis te blijven. Dit biedt Nederland kansen, onder andere op het gebied van duurzaamheid. De groei van het binnenlandse toerisme dat we de afgelopen jaren al sterk zagen, kan zich hierdoor verder voortzetten.

Lange termijn verwachting voor 2030

De coronacrisis heeft voor een ongekennde diepe en langdurige dip van het inkomend toerisme gezorgd. En ook momenteel zijn er verschillende donkere wolken aan de horizon die ervoor zorgen dat de nabije toekomst toch met wat zorgen is omgeven. Het verleden heeft ons wel

Kosten van reizen zullen verder toenemen

Dicht(er)bij huis blijven biedt het verblijfstoerisme in Nederland ook kansen

Hoe kijken we nu naar de verwachting voor 2030?

laten zien dat de groei van het toerisme nooit lineair plaatsvond, zonder perioden van dalingen. Lange termijn groeiverwachtingen, vertaald naar een gemiddeld groeipercentage per jaar, zijn hiermee altijd een sterk versimpelde weergave van de werkelijkheid. Want de praktijk kent perioden van groei en krimp, in een steeds verschillend tempo. Om deze reden vormt de coronacrisis momenteel nog geen aanleiding voor ons om de verwachting voor het inkomend toerisme in 2030 aan te passen. Het tempo van het herstel heeft laten zien, ondersteund door de visie van internationale experts, dat alle tekenen erop blijven wijzen dat het inkomend toerisme nog zeer sterk zal groeien. Daarmee blijft **Perspectief 2030** heel actueel, want we willen door richting te geven aan deze groei het toerisme zich duurzaam laten ontwikkelen. Om zo de impact van het bezoek aan de bestemming Nederland zo positief mogelijk te laten zijn.

Toelichting op verwachting verblijfstoerisme 2023

De in dit document gepresenteerde verwachting is tot stand gekomen op basis van beschikbare data en inzichten, aangevuld met kennis van collega's uit de verschillende herkomstlanden. Basis voor de verwachting vormde de data van de Statistiek Logiesaccommodaties (SLA) van het CBS (tot en met oktober 2022). NBTC heeft allereerst een doorrekening gemaakt voor november en december 2022 en daarmee voor heel 2022. Daarna heeft NBTC - met de kennis van nu voor 2023 op basis van de 2022-data een kwantitatieve verwachting opgesteld. Rekening houdend met zaken als: de van kracht zijnde corona-scenario's en -maatregelenladders, eventuele overheidsmaatregelen, vaccinatiegraden, reisbeperkingen als inreisbepalingen en gouvernementele reisadviezen (het kunnen reizen), reisintentie (de wil om te reizen), de oorlog in Oekraïne, de energiecrisis, het verslechterd economisch klimaat, inclusief de dreiging van recessies, en de onder druk staande koopkracht van consumenten, economische indicatoren als GDP, werkloosheid en consumentenvertrouwen, mogelijkheden om te reizen (per trein of vliegtuig), de impact van voorgaande crises op toerisme en verwachtingen van relevante derden.